

Deklaracija o profesionalnom upravljanju projektima

**2012.
Zagreb**

Sažetak

Skupina stručnjaka i profesionalnih udruga za upravljanje projektima objavljuje "Deklaraciju o profesionalnom upravljanju projektima" s ciljem senzibiliziranja svih dionika u pokretanju, financiranju i provođenju projekata za nužnost profesionalnog vođenja svih projekata u Hrvatskoj.

Deklaracija upozorava da su resursi kojima se ostvaruju projekti nacionalno bogatstvo, a profesionalno vođenje tih projekata nacionalni interes. Ukazuje na nužnost da se svi projekti u Hrvatskoj vode u skladu s pravilima struke upravljanja projektima. Deklaracija se jednako odnosi na projekte financirane javnim novcem kao i na one financirane iz privatnih izvora.

Deklaracija traži uvođenje znanja i vještina upravljanja projektima u obvezno obrazovanje i sveobuhvatno podizanje svijesti i razumijevanja projekata kod svih javnih službenika koji su dionici projekata.

Preambula

Hrvatska je zemlja u izgradnji. Suvremeni trendovi u svijetu očekuju od pojedinaca, organizacija i država da se neprekidno i ubrzano razvijaju. Temelj promjene su projekti kojima se iz sadašnjeg stanja prelazi u buduće.

Unatoč recesiji i gospodarskim teškoćama u Hrvatskoj se investira, razvija, gradi i raste, već 20 godina. Novci dolaze iz privatnih izvora, državnog proračuna, EU fondova, kredita i drugih izvora.

Na žalost, nisu svi projekti uspješni. Koštaju puno više od predviđenog, traju puno dulje od plana, često ne daju sve rezultate zbog kojih su pokrenuti, a korisnici se žale na kvalitetu. Značajan broj projekata se ne dovrši ili nikad zaista ne uđe u upotrebu ili bude korišten.

Iako ove pojave nisu svojstvene samo Hrvatskoj, već cijelom svijetu, Hrvatskoj donosi veliku štetu.

Uzrok svih problema je u tome što se projekti ne vode profesionalno u skladu s pravilima struke upravljanja projektima. Na žalost, mnogi investitori, sponzori i pokretači poslova ni ne znaju da to što pokreću i financiranju jest projekt i da se projektom mora upravljati te da postoji profesija, struka i znanost¹ upravljanja projektima.

Profesionalno vođenje projekata osigurava da projekt teži pravom cilju, da je put do tog cilja planiran i da se, slijedeći taj plan, prema tome cilju pravovremeno kreće odgovarajućim koracima, te da se pravovremeno angažiraju primjereni, planirani resursi.

Cilj ove deklaracije je da na to skrene pažnju i predloži osnovne, važne korake da se sadašnje stanje promijeni.

Predlagači deklaracije snažno vjeruju da se podizanjem svijesti o profesionalnom vođenju projekata i dosljednom primjenom struke u svim projektima u RH može u bitnome poboljšati i trenutna društvena i gospodarska situacija u RH, ali i brže i dalje doći na putu u bolje sutra koje svi priželjkujemo i očekujemo.

Pored profesionalnih voditelja projekata i njihovih stručnih uloga, nužno je da svoju ulogu na odgovarajući način igraju svi pojedinci koji donose odluke o pokretanju i financiranju projekata kako u javnom tako i u privatnom sektoru.

¹ upravljanje projektima je i predmet znanstvenih istraživanja i spoznaja

Sadržaj

1. Profesionalno upravljanje projektima je nacionalni interes	5
2. Resursi koji se koriste za projekte predstavljaju nacionalno bogatstvo	5
3. Profesionalno upravljanje projektima treba shvatiti u širem smislu.....	5
4. Profesionalno upravljanje projektima treba primijeniti na sve projekte u RH	5
5. Razumijevanje projekata i njihova vođenja važan je dio osobnih kompetencija svakog građanina	6
6. Profesionalno upravljanje projektima podrazumijeva osobnu odgovornost za rezultate projekta	6

1. Profesionalno upravljanje projektima je nacionalni interes

U svjetskim razmjerima, Hrvatska je mala zemlja ograničenih resursa, prije svega ljudskih i novčanih. Istovremeno njezini građani priželjkuju kvalitetan život na razini najnaprednijih država i društava. To je moguće jedino ako se svi resursi koriste optimalno, tj. ako se svi dionici projekata trude da se resursi koriste optimalno. Optimalno korištenje projektnih resursa i jamčenje postizanja zacrtanog cilja je posao upravljanja projektima.

Stoga je nacionalni interes profesionalno upravljanje svim projektima.

U praksi to znači da način upravljanja projektima ne može biti neregulirano, proizvoljno područje već da treba dobiti tretman društva kao što ga ima provođenje zakona i financijska disciplina. Na primjer, to je odgovarajuće riješeno u građevinarstvu gdje je propisana projektna dokumentacija i nadzor te uloge i odgovornosti ključnih dionika.

2. Resursi koji se koriste za projekte predstavljaju nacionalno bogatstvo

Hrvatska nema dovoljno resursa da u kratko vrijeme provede sve projekte koji bi joj trebali. Ljudski rad, znanje i novac, kao i drugi resursi, predstavljaju nacionalno bogatstvo. Ako se koriste na loše vođenom projektu koji neće dati željene rezultate na optimalan način, ti se resursi ne mogu angažirati na projektu koji bi to mogao. Znači da su resursi bačeni i da će to utjecati na mnoge korisnike u Hrvatskoj. Njima će biti oduzeto nešto na što imaju pravo.

U praksi to znači da nitko nema pravo namjerno ili nemarom upropaštavati resurse, čak i kad su u privatnom vlasništvu. Na primjer, emisija CO₂ ne podliježe pod privatno pravo spaljivanja nečeg što je kupljeno privatnim novcem, već postoje pravila zbog višeg društvenog interesa. Tako nitko ne može reći da ima pravo razbacivati svoj privatni novac kad se radi o velikim sredstvima kojima se ostvaruju veliki poslovni i društveni projekti čak i ako su financirani privatnim novcem. Kao što se traži odgovornost rukovoditelja privatnih pravnih osoba prema radnicima, okolišu, arhiviranje važnih dokumenata te financijska disciplina tako je potrebno zahtijevati i odgovornost pri pokretanju i vođenju projekata.

3. Profesionalno upravljanje projektima treba shvatiti u širem smislu

Upravljanje projektima je struka i postoji više metodologija i obrazovnih koncepata. Međutim, u ovom dokumentu, pod pojmom profesionalnog upravljanja projekata se podrazumijevaju i druge prakse, metode i potrebe koje služe tome da projekt bude uspješan i da se njegovi rezultati koriste na dobrobit cijelog društva.

Tako se deklaracija, na primjer, odnosi i na upravljanje organizacijskim promjenama, upravljanje znanjem u okviru projekta, predstavljanje projekta i komunikacija o i unutar projekta, vođenje projektnih timova, sastanaka i druga znanja i vještine.

4. Profesionalno upravljanje projektima treba primijeniti na sve projekte u RH

Nema projekata u Hrvatskoj koji su nevažni pa da nije važno kako se vode. Svi projekti troše nacionalne resurse, a njih treba koristiti brižljivo. Stoga je nužno

obvezati i provesti profesionalno vođenje projekata za sve projekte istim mehanizmima i ozbiljnošću kojom se očekuje poštovanje zakonitosti i financijske discipline.

Javnim se novcem smiju financirati samo oni projekti za koje je osigurano profesionalno vođenje još od faze pripreme projekta.

Za projekte financirane privatnim novcem, obveza profesionalnog vođenja projekta mora imati isti status kao i obveze odgovornog odnosa prema financijskim aspektima projekta.

5. Razumijevanje projekata i njihova vođenja važan je dio osobnih kompetencija svakog građanina

Svi su građani uključeni u projekte, ili kao izvođači, korisnici, voditelji ili investitori. Zato je nužno da prepoznaju aktivnosti koje su projektnog tipa i da razumiju osnove postulate uspješnosti projekata. Stoga tijela državne uprave nadležna za obvezno obrazovanje trebaju sadržaje vezane uz profesionalno vođenje projekata ugraditi u obvezno obrazovanje. Tijela državne uprave nadležna za organizaciju državne uprave, korištenje državnog proračuna te razvoj trebaju aktivno raditi na podizanju svijesti o profesionalnom vođenju projekata kod svih koji donose odluke o pokretanju projekata i osiguravaju resurse za njih.

Dio obrazovanja inženjera, ekonomista, politologa i drugih struka koje dolaze u izravan kontakt s projektima mora uključivati obrazovanje i provjeru znanja za upravljanje projektima.

Državni stručni ispit mora provjeravati kompetencije za razumijevanje i pokretanje projekata.

Razumijevanje projekata te iskustvo projektnog rada mora postati dio obveznog obrazovanja.

6. Profesionalno upravljanje projektima podrazumijeva osobnu odgovornost za rezultate projekta

Osobna odgovornost voditelja projekta za ishod i plodove projekta je ključna. Time voditelji preuzimaju odgovornost i brigu o razvoju vlastitih potrebnih znanja i kompetencija, njihovoj primjenjivosti na raznovrsne projekte i područja kao i o svojoj zapošljivosti. U konačnici je to i način i alibi da budu ultimativno motivirani da se odupru svim vrstama pritisaka.

Svi dionici projekta imaju legitimno pravo zalagati se za svoje interese. Pri tome često vrše različite oblike pritiska na voditelja projekta.

Voditelj projekta im se mora oduprijeti.

Ako dionici projekta budu znali da osobna sudbina voditelja ovisi o uspjehu projekta racionalnije će prihvaćati njegov otpor njihovom pritisku.